

Přednáška v kurzu Náboženství Číny 3. 10. 2005: Nejstarší období

Dynastie Šang (Shang): cca 16. stol – 1045 př.n.l.

- Er-li-kang (Erligang) – 1. hl. město Šangů.
- An-jang (Anyang) – 2. hl. město Šangů.
- Nápisy na kostech a želvích krunýřích (Tia-ku-wen (Jiaguwen)) věšebného charakteru.
- Kult předků, přírodních božstev a nejvyššího boha Šang-ti (Shangdi).
- Šang-ti – patrně nejvyšší božstvo, nikoliv předek vládnoucí dynastie.
- Spojení kultu Šang-tiho s ideologií královské moci – vládce monopol na tento kult, zvláštní vztah Šang-tiho k panujícímu rodu.
- Trojčlenný rituální komplex – válka, lov, obřady.
- Výlučné spojení šangké aristokracie s trojčlenným rituálním komplexem (monopol na válku a lov, monopol na kult předků).
- Absence kněžské vrstvy, pouze dvorní specialisté.

Dynastie Západních Čou (Zhou) (1045-771 př.n.l.)

- Čouská imperiální ideologie – náboženská legitimizace královské moci, základní pojmy:
  - Šang-ti (nebo pouze Ti) => vývoj směrem k abstraktnějšímu, neosobnímu konceptu Nebes (Tchien (Tian)).
  - Tchien-ming (Tianming) = Mandát Nebes: nejdůležitější idea zhouské imperiální ideologie. Právo svrhnout předchozí dynastii a vládnout svěřeno dynastii Čou nejvyšším bohem (Šang-ti)/Nebes.
  - Te (De) = charismatická síla (moc) vlastní člověku i jeho rodu, v období Západních Čou převážně v souvislosti s vládnoucí dynastií a jejím zakladatelem, králem Wenem (Wen wang). Charismatickou silou vládce působí na svět a zajišťuje stabilní politický i kosmický řád. Díky Te krále Wena svěřen Mandát Nebes dynastii Čou.
- Vévoda Čou a vévoda Šao: debata o ideologii královské moci. Čou: vláda aristokracie (sdílená charismatická síla Te, král Wen obdržel Mandát Nebes i díky svým věrným rádcům). Šao: absolutní královská moc (Te pouze vládce, exkluzivní vztah krále k Nebesům). => paradigmatický význam této debaty pro čínské myšlení.
- Králové Wen a Wu (Wen wang a Wu wang). Pojmy Wen a Wu = kultura a válka, kulturní a válečný rozměr civilizace, jejich komplementarita.
- Význam rituálu (li, yi) pro udržení legitimacy královské moci (rituální prezentace přetrvávající charismatické síly rodu), kult předků.
- Proměny státního kultu (rituálu) v průběhu vlády dynastie Západních Zhou – participace na státním kultu stále širším okruhem lidí. Proměna přímých participantů v diváky.

Doporučená literatura:

Chang, Kwang-chih. Shang Civilization. New Haven: Yale UP, 1980.

Keightley, David N. Sources of Shang History. The Oracle-Bone Inscriptions of Bronze Age China. Berkeley: University of Kalifornia Press, 1978.

Loewe, Michael and Edward L. Shaughnessy (ed.) The Cambridge History of Ancient China. From the Origins of Civilization to 221 B.C. Cambridge: Cambridge UP, 1999.

Maršálek, Jakub: „The Views of History in the Western Zhou Period“. Acta Universitatis Carolinae – Philologica 1, Orientalia Pragensia XIV (2001): 197-218.

Schwarz, Benjamin. The World of Thought in Ancient China. The Belknap Press of Harvard UP, 1985.

Shaughnessy, Edward L. Before Confucius. Studies in the Creation of the Chinese Classics. Albany: SUNY Press, 1997.